Heerlen

Openbaar

Memo

Aan
commissie Maatschappij en Welzijn

Datum
27 oktober 2026

Documentnummer
1122010

Auteur
M. Habets

Domein/Team
Team Bestuursdienst

Openbaarheid
Openbaar

Ambtelijk opdrachtgever
Manager Bestuursdienst

Doel van de memo
Informeren

Afschrift aan

Bijlage(n)

Onderwerp
Toezegging 9363 / beleidskader initiatiefvoorstel het Nest

Tijdens de commissie MW van 14 oktober 2026 hebben wij toegezegd u een overzicht te doen toekomen van relevante kaders die aan de orde zijn bij de beoordeling van het initiatiefvoorstel Het Nest.

Zoals ter vergadering al aangegeven is het college positief over het initiatiefvoorstel voor Gezondheids- en Bevalcentrum 'Het Nest'. Het voorstel raakt precies de kern van een van onze belangrijkste opgaven in de stad: het bieden van een gezonde, veilige en kansrijke start aan ieder kind. Juist in Heerlen-Noord, waar de gezondheidsachterstanden groot zijn, is extra inzet in de eerste duizend levensdagen van een kind van onschatbare waarde. De ambitie om medische zorg en sociale ondersteuning voor (aanstaande) ouders onder één dak te brengen, sluit daarmee aan bij wat wij als gemeente nastreven binnen ons programma Kansrijke Start.

Als overheid moeten wij ons tegelijkertijd houden aan een aantal spelregels. Globaal komt dat neer op het volgende:

- Gelijke kansen voor iedereen: Publiek geld mag niet exclusief worden ingezet om het concept van één specifieke ondernemer of partij te onderzoeken. Als we dat nu voor één praktijk doen, scheppen we een precedent en moeten we dat in de toekomst voor alle andere zorgpartijen ook doen. Dat zou leiden tot willekeur en een oneerlijk speelveld op de zorgmarkt (dit raakt ook aan de strenge regels rondom staatssteun).
- Verdeling van taken: De gemeente staat wettelijk niet aan de basis van de organisatie en bekostiging van de medische geboortezorg. Die taak en verantwoordelijkheid liggen primair bij de zorgpartijen en de zorgverzekeraars. Onze rol als gemeente is met name verbindend en gericht op preventie en welzijn.

Uit deze spelregels vloeit voort dat een bestuurlijk uitvoerbaar voorstel:

1. Een breed en Heerlen-dekkend onderzoek betreft: In plaats van een onderzoek voor één praktijk op één locatie;
2. Het onderzoek breed ingestoken wordt daarmee de zorgverzekeraar(s) en andere relevante partners direct bij het plan betrekken;

3. Een onderzoek naar een zorg-en bevalcentrum verbindt aan de lopende netwerken van Trendbreuk en daarbij specifiek het onderdeel Kansrijke Start;
4. De mogelijkheden verkent vanuit het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord waar juist de focus ligt op de samenwerking tussen zorg en welzijn.

Door te voldoen aan deze spelregels blijven we binnen de volgende relevante kaders:

Beginselen van behoorlijk bestuur
Bij de beoordeling van een initiatief dient het gemeentebestuur de rechtstreeks betrokken belangen zorgvuldig te inventariseren en af te wegen, en gemotiveerd te beoordelen of het initiatief verenigbaar is met het gemeentelijk belang zoals in dit geval publieke gezondheid, preventie, ondersteuning van gezinnen of ruimtelijke ontwikkeling. Dit volgt, voor zover sprake is van een besluit, uit de artikelen 3:2, 3:4 lid 2, en 3:46 Awb. Het achterwege laten van een zorgvuldige belangenafweging kan in strijd zijn met het zorgvuldigheidsbeginsel; een onevenredige uitkomst kan daarnaast het evenredigheidsbeginsel schenden.

Gemeentelijke bevoegdheid en publieke taak
De Wet publieke gezondheid, Wmo 2015 en waar toepasselijk de Jeugdwet kunnen in deze aanknopingspunten bieden. Deze wetten geven de gemeente echter geen algemene opdracht om reguliere verloskundige zorg of kraamzorg te organiseren of te financieren.

Budget en financiële besluitvorming
Het raadsvoorstel cq -besluit moet een doel, afgebakende activiteiten en een budget bevatten. Relevante kaders zijn in dit verband de Gemeentewet, BBV en de financiële verordening van de gemeente. Onder meer moet expliciet worden gemaakt dat de bijdrage incidenteel is en dat bouw, exploitatie en eventuele toekomstige bijdragen buiten het beoogde besluit vallen.

Staatssteun
Er moet worden beoordeeld of het inzetten van gemeentelijke middelen/voorzieningen een selectief economisch voordeel oplevert voor een onderneming. Een zorgaanbieder kan voor staatssteunregels een onderneming zijn, ook als deze geen winstoogmerk heeft. Artikel 107 VWEU en daarmee de Europese staatssteunregels kunnen relevant zijn bij betaling van een haalbaarheidsonderzoek, subsidie, lening, garantie, goedkope grond of een exclusief gebruiksrecht. De uitkomst hangt af van de concrete ontvanger, afspraken, marktvoorwaarden en het daadwerkelijke voordeel. Dit vraagt nader onderzoek dat op niet op deze korte termijn te realiseren was.

Wet Markt en Overheid / Aanbesteding & Inkoop
De Wet Markt en Overheid is relevant als de gemeente zelf economische activiteiten verricht, bijvoorbeeld door diensten of ruimte op een markt aan te bieden, of dit via een gemeentelijke organisatie laat doen. Het op kosten

van of via de gemeente uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek om te komen tot een business case voor een specifieke onderneming kan als zodanig te kwalificeren zijn.

Anderzijds dient bezien te worden of de gemeente een onderzoek of andere dienst inkoopt, dan wel een subsidie verstrekt. Bij een overheidsopdracht gelden de Aanbestedingswet 2012 en het gemeentelijke inkoopbeleid. Ook bij een subsidie moeten de Awb en het lokale subsidiebeleid worden gevolgd.

Gemeentelijke grond en gelijke kansen
De gemeente is eigenaar van de beoogde locatie uit het initiatiefvoorstel. Het opnemen van de door initiatiefnemers gewenste locatie als onderzoekslocatie is geen grondtoewijzing. Bij latere verhuur, verkoop of exclusieve ingebruikgeving moeten marktconformiteit, staatssteun en transparante behandeling van potentiële gegadigden alsnog worden beoordeeld, mede in het licht van de Didam-rechtspraak.

Omgevingsrecht
De haalbaarheid van de locatie en functies moet worden onderzocht onder de Omgevingswet en het Besluit bouwwerken leefomgeving. Daarbij gaat het onder meer om omgevingsplan, gebruik, bouwen, veiligheid, ontsluiting en relevante locatievoorwaarden. Een raadsbesluit om een locatie te onderzoeken is geen vergunning en loopt niet vooruit op een latere vergunningbeoordeling.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,
namens dezen,
wethouder voor Volksgezondheid, WMO, Ouderenbeleid, Beheer & Onderhoud, Mobiliteit
L.C. (Trudy) Janssen